

بیمارستان شهید دکتر قلی پور بوکان

مراقبت های نوزادی

Newborn Care

✓ تهیه کننده:

سلیمان پوررشید

کارشناس ارشد پرستاری

سوپروایزر آموزش سلامت

زبیده امینی

سرپرستار بخش نوزادان

✓ تایید کننده:

دکتر محمد رحیم زاده

متخصص کودکان و نوزادان

کد سند: HEUBQH 87/256

تاریخ تدوین: ۱۴۰۵/۰۲/۲۰

واحد آموزش پرستار و پیگیری: ۲۹۱

۴ - ۰۴۴۴۶۳۳۰۷۰۱

✓ حمام دادن نوزاد

- ⊗ بعد از ۱۲ ساعت از تولد، حمام نوزاد مانعی ندارد.
- ⊗ هیچگاه نوزاد را زیر دوش نبرید، بهتر است از تشت یا لگن برای حمام دادن نوزاد استفاده شود.
- ⊗ از دمای آب اطمینان حاصل کنید. رطوبت و بخار حمام باید در حدی باشد که نوزاد را دچار مشکل نکند.
- ⊗ ابتدا تنه و سپس سرو گردن نوزاد را شسته و آب کشی نموده و سپس خشک کرده و حتماً بعد از خشک کردن سر تا ۶ ساعت کلاه پوشانده شود.
- ⊗ هیچگاه به صورت نوزاد صابون یا شامپو نزنید. صورت، چشم ها و پشت گوش ها را با یک تکه پنبه نرم که در آب گرم مرطوب شده است، تمیز نمایید.
- ⊗ می توان هفته ای دوبار نوزاد را حمام داد.
- ⊗ بلافاصله بعد از شیر دادن به نوزاد، از حمام دادن نوزاد خودداری نمایید. زیرا احتمال برگرداندن شیر (آسپیراسیون) وجود دارد.
- ⊗ از پاک کردن چربی رو پوست نوزاد (ورنیکس) خودداری کنید.

✓ پیشگیری از سوانح و حوادث

- ⊗ نوزاد را بالا و پایین نیندازد.
- ⊗ از بوسیدن و بغل کردن نوزاد توسط افراد مختلف خودداری کنید.
- ⊗ نوزاد را از بچه ها و بزرگسالان بیمار دور نگه دارید.
- ⊗ در زمان بغل کردن نوزاد، مایعات داغ ننوشید.
- ⊗ نوزاد در تخت یا گهواره بدون حفاظ تنها نگذارید.
- ⊗ نوزاد را در جاهای بلند تنها رها نکنید.
- ⊗ ساک حمل نوزاد (carrier) را از زیر بگیرد.
- ⊗ رفرنس: کتاب کودکان و وونگ

مراقبت از بند ناف

- قبل و بعد از دست زدن به ناف، دستها را بشوید.
- کهنه نوزاد را زیر بند ناف ببیچد.
- شکم یا ناف را بانداژ نکند.
- به هنگام حمام دادن بند ناف نیفتاده را دستکاری نکنید و فقط با اسفنج یا پارچه نخی تمیز کنید.

گرم نگه داشتن نوزاد

- ❖ نوزاد پوشش مناسب داشته باشد.
- ❖ دمای اتاق نوزاد ۲۳ تا ۲۶ درجه سانتیگراد باشد.
- ❖ نوزاد در معرض وسایل سرمایشی مانند کولر و همچنین در معرض تابش مستقیم نور خورشید نباشد.
- ❖ تا ۲سالگی هم اتاقی مادر و نوزاد توصیه می شود.

خواباندن نوزاد

- نوزاد را با شکم نخواباند بهتر است نوزاد را به پهلو یا پشت بخواباند.
- نوزاد تا ۲ سال(۲۴ ماه) تولد نیاز به بالش ندارد.

سایر مراقبت ها

- ✓ چشم: از سرمه یا هیچ دارویی بدون تجویز پزشک برای چشم استفاده نکند.
- ✓ ختنه نوزاد پسر: توصیه می شود، نوزاد پسر در ماه دوم توسط پزشک ختنه شود.
- ✓ ترشحات ناحیه تناسلی دختران: ممکن است، نوزاد دختر مختصری خونریزی یا ترشحات سفید رنگ در ناحیه تناسلی داشته باشد؛ جای نگرانی نیست.
- ✓ غربالگری شنوایی: در اولین فرصت غربالگری توسط متخصص انجام شود.

والدین گرامی: زمینی شدن فرشته کوچولوتون مبارک

- در صورت وجود هر یک از علائم زیر در نوزاد؛
  - فوری به نزدیک ترین مرکز درمانی مراجعه کنید:
  - تنفس مشکل، تو کشیده شدن قفسه سینه، ناله کردن
  - تنفس سریع یا خیلی آهسته یا قطع تنفس
  - رنگ پریدگی شدید یا سیاه شدن نوزاد
  - بی حالی و خواب آلودگی
  - تشنج (حرکات غیر عادی و مشکوک بدن و چشم)
  - اسهال (دفع مدفوع آبکی با حجم زیاد بیش از ۱۰ بار در روز) یا مدفوع خونی
  - قرمزی اطراف چشم، خروج ترشحات چرکی از چشم و تورم پلک ها
  - عدم دفع مدفوع در ۴۸ ساعت اول
  - عدم دفع ادرار در ۲۴ ساعت اول
  - بی قراری و تحریک پذیری، بدن شل
  - ترشحات چرکی، قرمزی و یا خونریزی ناف
  - تب یا سرد شدن اندام ها (حرارت زیر بغل): بیشتر از ۳۷/۵ یا کمتر از ۳۶/۴
  - زردی صورت و پوست در ۲۴ ساعت اول تولد
  - از دست دادن وزن: یعنی بعد از گذشت ۱۰ روز از زمان تولد، نوزاد هنوز به وزن زمان تولدش نرسیده باشد.
  - کبودی لب ها
  - سرفه
  - سخت بیدار شدن

تغذیه با شیر مادر

- حتماً ساعت اول تولد، نوزاد از پستان مادر شیر بخورد.
- شیر روزهای اول غلیظ و زرد (آغوز) و سپس رقیق تر و سفید تر می شود که هر دو برای نوزاد ضروری است.

نکته: شیر خوار باید در ۶ ماه اول فقط با شیر مادر تغذیه شود یعنی آب، آب قند، شیر مصنوعی و شیر دام، ترنجبین، شیر خشک داده نشود. بر حسب میل و تقاضای شیر خوار، حداقل ۸ بار در شبانه روز شیردهی انجام شود.

طرز صحیح بغل کردن و پستان گرفتن

۱- بدن و سر نوزاد در امتداد هم باشد. صورت نوزاد در مقابل پستان باشد. نوزاد چسبیده به مادر باشد. تمام بدن نوزاد با دست حمایت شود.

۲- نوک پستان با لب نوزاد تماس پیدا کند. صبر کنید تا نوزاد دهانش را خوب باز کند. سریع او را به طرف پستان بیاورد به طوری که نوک و قسمت بیشتری از هاله پستان در دهان نوزاد باشد و لب تحتانی به خوبی زیر پستان قرار

۳- تا نوزاد پستان را رها نکرده است، او را جدا نکنید.

۴- هر وعده از یک پستان تغذیه شود. در یک وعده به هیچ وجه از دو پستان تغذیه نشود.

۵- ساعت ۱۱ شب الی ۵ صبح پستان مادر بیشترین شیر را دارد. در این فاصله زمانی حتماً شیردهی انجام دهید.

۶- اگر امکان حضور مادر در کنار نوزاد مقدور نیست (بستری شدن نوزاد یا مادر) و یا نوزاد فعلاً "شرایط تغذیه را ندارد، آغوز و شیر را دوشیده و نزد نوزاد بفرستید. شیر دوشیده شده را با شرایط خاص در فریز یا یخچال نگه داری شود.

۷- از شیشه شیر یا گول زنک (پستانک) استفاده نکنید.

۸- در موارد دو قلوبی توجه شود که پستان ها حاوی شیر کافی برای هر دو نوزاد هست. مقدار شیر به میزان مکیدن نوزاد وابسته است و به جثه ما ارتباطی ندارد.

زمان غربالگری (تیروئید یا آزمایش پاشنه پا)

- ✓ مراقبت اول: روزهای ۳ تا ۵ تولد
- ✓ مراقبت دوم: روزهای ۸ تا ۱۴ تولد
- ✓ مراقبت سوم: روز ۳۰ (هفته ۴ تولد). این مرحله مخصوص نوزادان نارس می باشد.
- ✓ مراقبت چهارم: روزهای ۶۵ تا ۷۰ (هفته ۱۰). این مرحله مخصوص نوزادان نارس می باشد.

